

RAPPORT
Quickscan natuurwetgeving voor de bouw
van een Lidl supermarkt
op locatie Stenevate 8 te Heinkenszand

Opdrachtgever

Ordito B.V.
Postbus 94
5126 ZH GILZE

Projectnummer

Aeres Milieu projectnummer AM18013

Status rapport

Definitief

Contactgegevens

Aeres Milieu B.V.
Postbus 1015
6040 KA ROERMOND
(t) 0475 – 320 000
(f) 0475 – 321 967
e-mail: info@aeres-milieu.nl
www.aeres-milieu.nl

Autorisatie

Opsteller rapport:	paraaf	datum
ir. G. Hovens C. de Koning, MSc (Faunaconsult)		19 maart 2018
Kwaliteitscontrole:	paraaf	datum
ing. G. Reuver		19 maart 2018

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Doel en status van dit document	3
1.3 Leeswijzer	4
2. WET- EN REGELGEVING	5
2.1 Inleiding	5
2.2 Bescherming van Natura 2000-gebieden	5
2.3 Natuurnetwerk Nederland	5
2.4 Beschermde planten en dieren	6
3. WERKWIJZE	7
3.1 Beschrijving van de voorgenomen werkzaamheden	7
3.2 Werkwijze quickscan	7
4. AANWEZIGE BESCHERMDE NATUURWAARDEN	8
4.1 Beschrijving plangebied	8
4.2 Natura 2000-gebieden	11
4.3 Natuurnetwerk Zeeland	11
4.4 Overige beschermde gebieden	12
4.5 Beschermde planten en dieren	12
5. MOGELIJKE EFFECTEN OP BESCHERMDE NATUURWAARDEN	17
5.1 Natura 2000	17
5.2 Natuurnetwerk Zeeland	17
5.3 Beschermde planten en dieren	17
6. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	19
6.1 Natura 2000	19
6.2 Natuurnetwerk Zeeland	19
LITERATUUR	21
BIJLAGE 1. Toelichting per beschermingsregime	22

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

In opdracht van Ordito heeft Aeres Milieu in samenwerking met Faunaconsult een quickscan natuurwetgeving uitgevoerd op een locatie gelegen aan de Stenevate 8 te Heinkenszand (gemeente Borsele, provincie Zeeland), zie figuur 1.1. Hier wordt de bestaande bebouwing gesloopt, waarna er een nieuw supermarktgebouw wordt gerealiseerd.

Figuur 1.1. Ligging van het plangebied (rood omlijnd). Bron: Google Maps.

De voorgenomen ontwikkeling heeft aanleiding gegeven voor deze quickscan natuurwetgeving. Hierin is nagegaan welke effecten de ingreep heeft op lokaal voorkomende beschermde flora en fauna. Daarnaast is nagegaan welke invloed de ingreep heeft op beschermde Natura 2000-gebieden en overige beschermde natuurgebieden.

1.2 Doel en status van dit document

Het risico bestaat dat het plangebied deel uitmaakt van leefgebieden van diverse beschermde soorten. Dit document geeft inzicht in de mogelijke knelpunten in het kader van natuurwetgeving en -beleid en mogelijke effecten als gevolg van het project.

Het doel van dit document is om vast te stellen of de natuurwetgeving de geplande ontwikkeling in de weg staat. De ingreep kan een negatief effect hebben op beschermde natuurwaarden (plant- en diersoorten en bijbehorende leefgebieden) en beschermde gebieden. Dit document geeft aan of en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn om te voldoen aan de minimale onderzoekinspanning vanuit de Wet natuurbescherming (Wnb) en het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Daarnaast worden mitigerende (verzachtende) maatregelen aangegeven om significant negatieve effecten op voorhand te voorkomen en daarmee te voldoen aan de natuurwetgeving.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een korte beschrijving gegeven van de relevante wet- en regelgeving. Hoofdstuk 3 beschrijft de geplande werkzaamheden en de werkwijze van de inventarisaties van de natuurwaarden. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van de beleids- en veldinventarisaties weergegeven. Hoofdstuk 5 beschrijft de effecten van de voorgenomen ingreep op Natura 2000- gebieden, de in en nabij het plangebied aanwezige natuurwaarden, evenals de mogelijke overtredingen op de Wnb. Hoofdstuk 6 geeft de conclusies en aanbevelingen weer.

2. WET- EN REGELGEVING

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een korte toelichting gegeven op de juridische bescherming van de Nederlandse natuur. De Wet natuurbescherming (Wnb), die per 1 januari 2017 is ingegaan, vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en Faunawet en de Boswet. De Natuurbeschermingswet 1998 zorgde voor de bescherming van (natuur)gebieden en de Flora- en faunawet regelde de bescherming van alle in het wild levende planten- en diersoorten, dus ook buiten de beschermde gebieden. Bij werkzaamheden met betrekking tot ruimtelijke ingrepen, moest worden nagegaan of deze negatieve gevolgen zouden kunnen hebben voor beschermde soorten en/of beschermde gebieden. Bij kap van bomen moest worden bepaald of de Boswet van toepassing was (de Boswet regelde het behoud van bosopstanden of compensatie ervan). De basis van de nieuwe wetgeving blijft in grote lijnen gelijk, al verandert er wel een aantal zaken.

2.2 Bescherming van Natura 2000-gebieden

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Wat betreft gebiedsbescherming, vervalt de bescherming van de Beschermde natuurmonumenten. Deze vallen echter vrijwel altijd (op enkele kleine gebieden na) binnen Natura 2000 of het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS) en houden dus indirect wel bescherming, zij het niet in dezelfde mate. De provincies hebben daarnaast de bevoegdheid om bijzondere provinciale landschappen of bijzondere provinciale natuurgebieden aan te wijzen. Zij kunnen in een later stadium door de Minister worden toegevoegd aan Natura 2000-gebieden.

Verder verandert er voor Natura-2000 gebieden weinig. De bescherming van deze gebieden is namelijk gebaseerd op internationale verplichtingen en die zijn niet veranderd.

Per Natura 2000-gebied zijn (instandhoudings)doelen (voor soorten en vegetatietypen) opgesteld. Iedereen die vermoedt of kan weten dat zijn handelen of nalaten, gelet op de instandhoudingdoelen, nadelige gevolgen voor een Natura 2000-gebied kan hebben, is verplicht deze handelingen achterwege te laten of te beperken. Het bevoegd gezag kan schadelijke activiteiten beperken en eisen dat een vergunning op de Wnb wordt aangevraagd. Regulier beheer en bestaand gebruik zijn opgenomen in Natura 2000-beheerplannen. Na vaststelling van de beheerplannen hoeft daarvoor geen vergunning aangevraagd te worden.

Wetlands worden beschermd door het internationale Ramsar-verdrag. Het zijn ook Natura 2000-gebieden en daardoor beschermd door de Wnb.

Toetsing van de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied aan de Wnb wat betreft Natura 2000-gebieden is opgenomen in hoofdstuk 5.

2.3 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), vroeger de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd, is het Nederlandse netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Het NNN is gebaseerd op provinciale regelgeving, die met ingang van de Wnb niet is veranderd. In het Natuurnetwerk Nederland liggen:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor de begrenzing en ontwikkeling van dit natuurnetwerk. Tot die tijd was de Rijksoverheid hiervoor verantwoordelijk. In het Natuurpact hebben de provincies met het rijk afgesproken om tot 2027 80.000 hectare natuur in te richten.

Het NNN moet uiteindelijk samen met de natuurgebieden in andere Europese landen het aaneengesloten pan-Europees Ecologisch Netwerk (PEEN) vormen.

De provincies hebben – zoals ook al in paragraaf 2.2 aangegeven - de bevoegdheid om bijzondere provinciale landschappen of bijzondere provinciale natuurgebieden aan te wijzen. Veel provincies hebben de Nationale Landschappen (sinds 2011 geen onderdeel meer van nationaal beleid) in hun provinciale beleid opgenomen.

De toetsing van de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied aan het provinciale beleid is opgenomen in hoofdstuk 5.

2.4 Beschermde planten en dieren

De lijsten met beschermde soorten zijn veranderd. Er zijn soorten die voorheen beschermd waren en onder de Wnb niet meer en andersom. Zo zijn een aantal soorten orchideeën, de kleine modderkruiper en rode bosmieren sinds 1 januari 2017 niet meer beschermd. De Wnb kent drie algemene beschermingsregimes waarin de voorschriften van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en twee verdragen (Bern en Bonn) zijn geïmplementeerd en waarin aanvullende voorschriften zijn gesteld voor de dier- en plantensoorten die niet onder die specifieke voorschriften vallen, maar wel bescherming behoeven (zie bijlage 1 voor een toelichting op verboden handelingen, afwijkingsmogelijkheden en criteria voor ontheffing/vrijstelling per beschermingsregime):

- Vogels

alle vogels in de zin van de Vogelrichtlijn (paragraaf 3.1 van de Wnb). Verder nemen de meeste provincies de onder de Flora- en faunawet benoemde vogelsoorten waarvan het nest jaarrond werd beschermd over. Voor een aantal vogelsoorten geldt dat hun nesten jaarrond beschermd zijn, ook als de soort op het moment van de handeling geen gebruik maakt van het nest. Dit is het geval wanneer een vogelsoort jaarlijks terugkeert naar zijn nest en niet of nauwelijks in staat is om elders in zijn leefgebied een vervangend nest te vinden of te maken.

- Internationaal beschermde soorten

alle dieren en planten, genoemd in de bijlagen bij de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (paragraaf 3.2 van de Wnb);

- Overige beschermde soorten

soorten genoemd in de bijlage bij de Wnb, die niet onder de reikwijdte van paragraaf 3.2 vallen (paragraaf 3.3 van de Wnb). Hieronder vallen onder meer de 'algemene' soorten die onder de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen waren vrijgesteld. Vrijwel al deze soorten zijn door alle provincies eveneens voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld (een uitzondering geldt bijvoorbeeld voor de mol, die onder de Wnb niet meer is beschermd).

De beschermde status van soorten kan echter per provincie verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten (Provinciale Staten van Zeeland, 2016). Er is dan geen ontheffing nodig voor werkzaamheden.

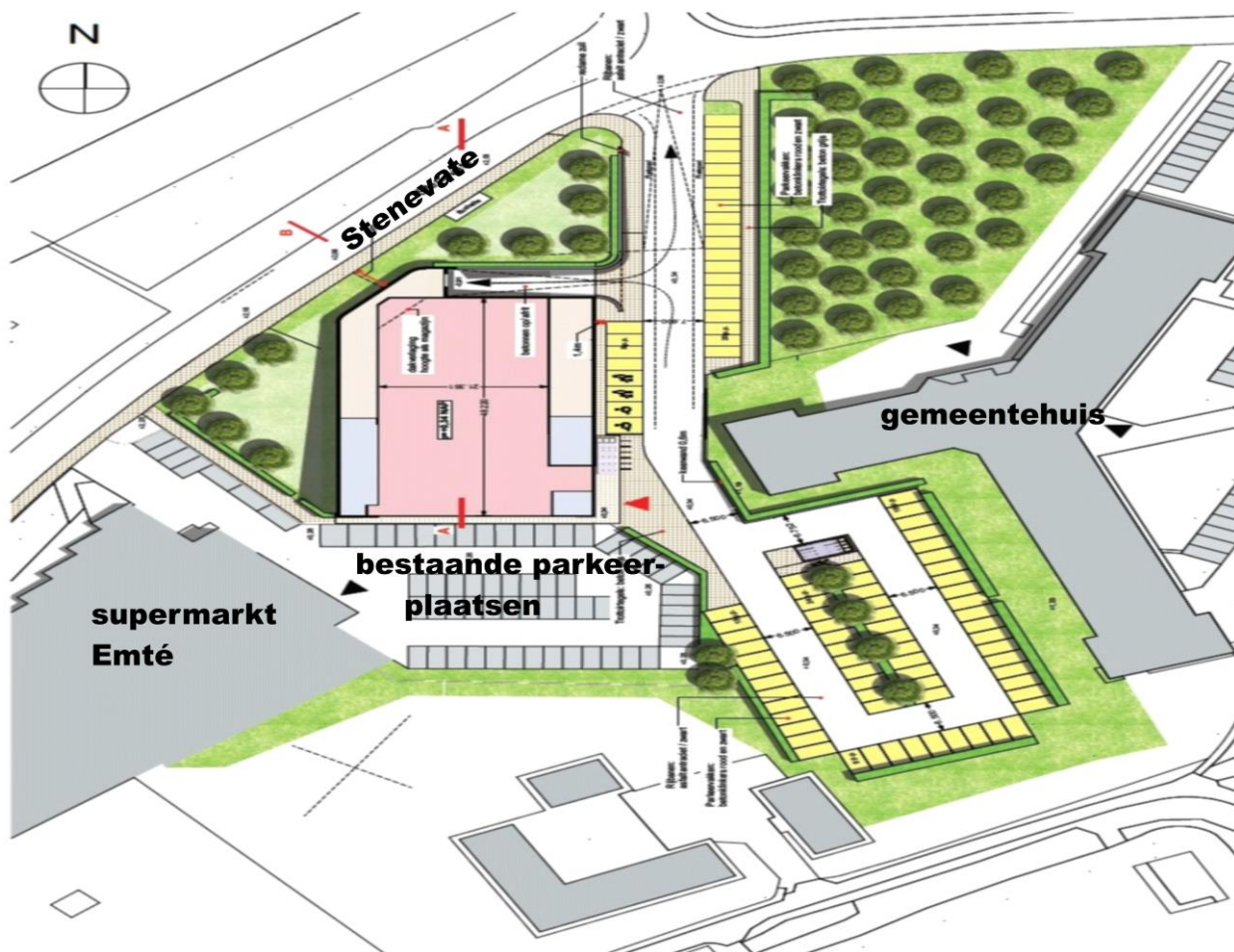
Voor soorten die ook niet in de bijlagen van de Wnb worden genoemd, fungeert de zorgplichtbepaling (artikel 1.11 Wnb) als vangnet. Op grond van deze bepaling moeten schadelijke handelingen voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving in beginsel achterwege worden gelaten, dan wel moeten maatregelen worden genomen om schadelijke gevolgen (zoveel mogelijk) te voorkomen.

De toetsing van de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied aan de Wnb wat betreft flora en fauna is opgenomen in hoofdstuk 5.

3. WERKWIJZE

3.1 Beschrijving van de voorgenomen werkzaamheden

In het plangebied wordt de bestaande bebouwing gesloopt. Hierna wordt er een nieuw gebouw met een verkoopruimte, nevenruimten, een magazijn en parkeerplaatsen gerealiseerd. De bestaande vegetatie zal worden verwijderd waarna er vervangende vegetatie wordt aangeplant (zie figuur 3.1).

Figuur 3.1. Schets van de voorgestane situatie.

3.2 Werkwijze quickscan

Deze quickscan natuurwetgeving is uitgevoerd door middel van een veldbezoek en een literatuurstudie. Op 22 februari 2018 heeft Faunaconsult het plangebied en de omgeving ervan bezocht voor een habitatgeschiktheidsonderzoek. Hierbij werd beoordeeld voor welke plant- en diersoorten het plangebied een geschikte habitat biedt. Waarnemingen van soorten in het plangebied zijn genoteerd. Met betrekking tot zoogdieren werd speciaal gelet op pootafdrukken, krabsporen, wissels, uitwerpselen, haren, graafsporen, hollen en potentieel geschikte verblijfplaatsen. De te slopen bebouwing is van binnen- en buitenaf met behulp van een ladder, boomcamera en zaklamp geïnspecteerd.

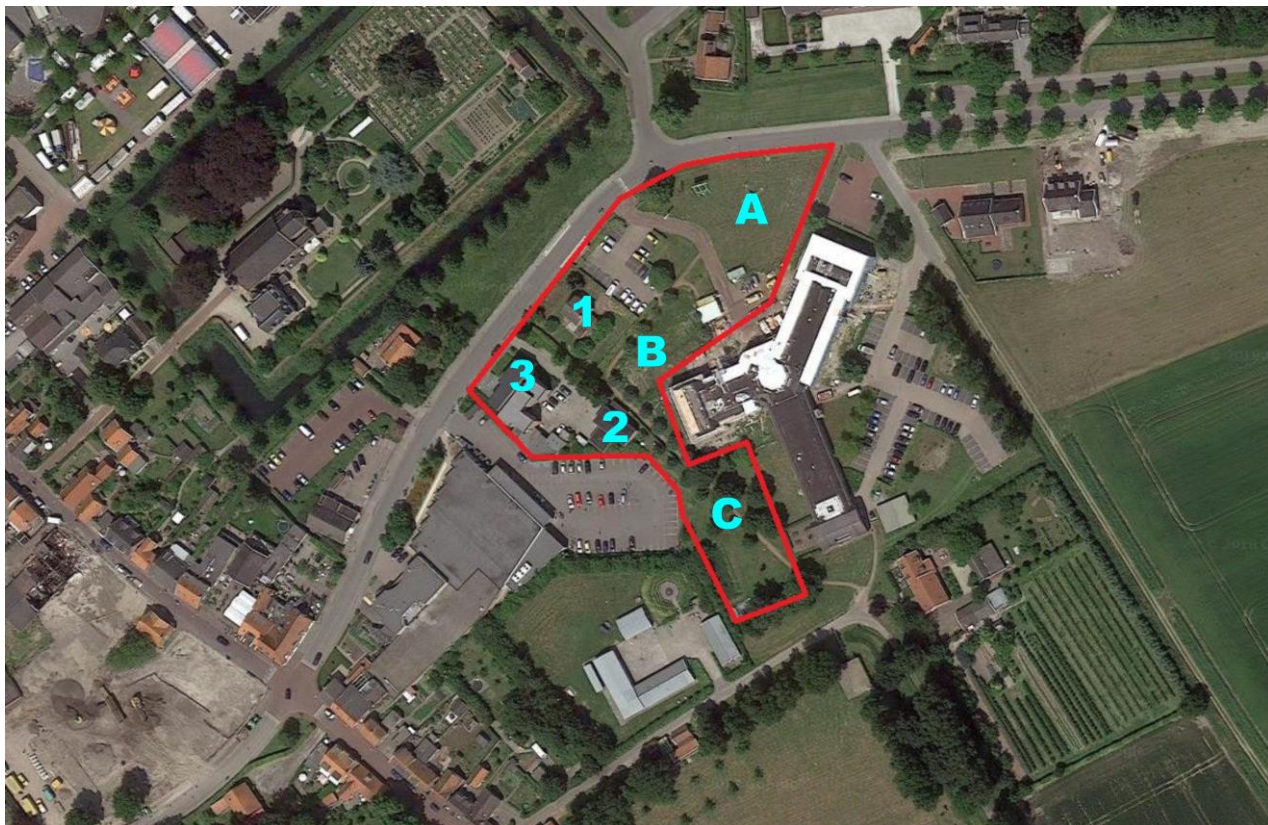
Het bureauonderzoek is gebaseerd op vrij verkrijgbare verspreidingsbronnen en waarnemingen van soorten:

- Synbiosys alterra (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase).
- RAVON (www.ravon.nl). Verspreidingsgegevens van amfibieën, reptielen en vissen.

4. AANWEZIGE BESCHERMDE NATUURWAARDEN

4.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied (zie figuur 4.1.1 en de foto's op de voorzijde van het rapport) ligt aan de rand van het dorp, ten oosten van de bebouwde kom van Heinkenszand. Het is omgeven door woningen, akkers, graslanden, winkelgelegenheden, het gemeentegebouw van Borsele en een kerk met begraafplaats.

Figuur 4.1.1. Ligging van het plangebied (rood omlijnd). Bron: Google Maps. De cijfers hebben betrekking op de gebouwen in het plangebied; de letters corresponderen met de hieronder staande foto's en worden in de tekst hieronder verder toegelicht.

Ten noordoosten van de leegstaande woning bevindt zich een parkeerplaats, die is omgeven door haagbeuken. De noordoostelijke punt van het plangebied bestaat uit gazon met daarop onder meer een klokkenspel (A in figuur 4.1.1; zie figuur 4.1.2). Tussen de leegstaande woning en het gemeentehuis in bevindt zich een gazon met geknotte wilgen (B in figuur 4.1.1; zie figuur 4.1.3). Aan de achterzijde van de brandweerkazerne en ten westen van het zuidelijke deel van het gemeentehuis, ligt gazon met onder meer geknotte wilgen en een haagbeuk (C in figuur 4.1.1; zie figuur 4.1.4).

Figuur 4.1.2. Gazon met onder meer klokkenspel (aangeduid met A in figuur 4.1.1).

Figuur 4.1.3. Gazon met geknotte wilgen. Links bevindt zich de leegstaande woning, rechts is een deel van het gemeentehuis te zien. Deze locatie is aangeduid met B in figuur 4.1.1.

Figuur 4.1.4. Gazon met geknotte wilgen en haagbeuk. Links bevindt zich het gemeentehuis, rechts is een deel van de brandweerkazerne te zien. Deze locatie is aangeduid met C in figuur 4.1.1.

In het plangebied staan de volgende gebouwen (de cijfers hierna corresponderen met de cijfers in figuur 4.1.1):

1. leegstaande woning met aangebouwde garage (zie de kleine foto linksonder op de voorzijde van dit rapport en figuur 4.1.5);
2. brandweerkazerne (kleine foto rechtsboven op de voorzijde);
3. politiebureau (grote foto op de voorzijde toont de achterzijde van het politiebureau).

Ad 1:

Figuur 4.1.5. De leegstaande woning, aangeduid met 1 in figuur 4.1.1.

De woning heeft een beklinkerde oprit en de tuin is afgezet met haagbeuk. De tuin bestaat uit (verwilderd) gazon met algemeen voorkomende, niet beschermde (tuin)planten als sneeuwklokje, kruipende boterbloem, klimop, aronskelk, paardenbloem, smalle weegbree en moesdistel. Daarnaast groeien in de tuin braam, vlinderstruik, conifeer, laurierkers, gewone vlier, meidoorn en zomereik.

Ad 2 en 3:

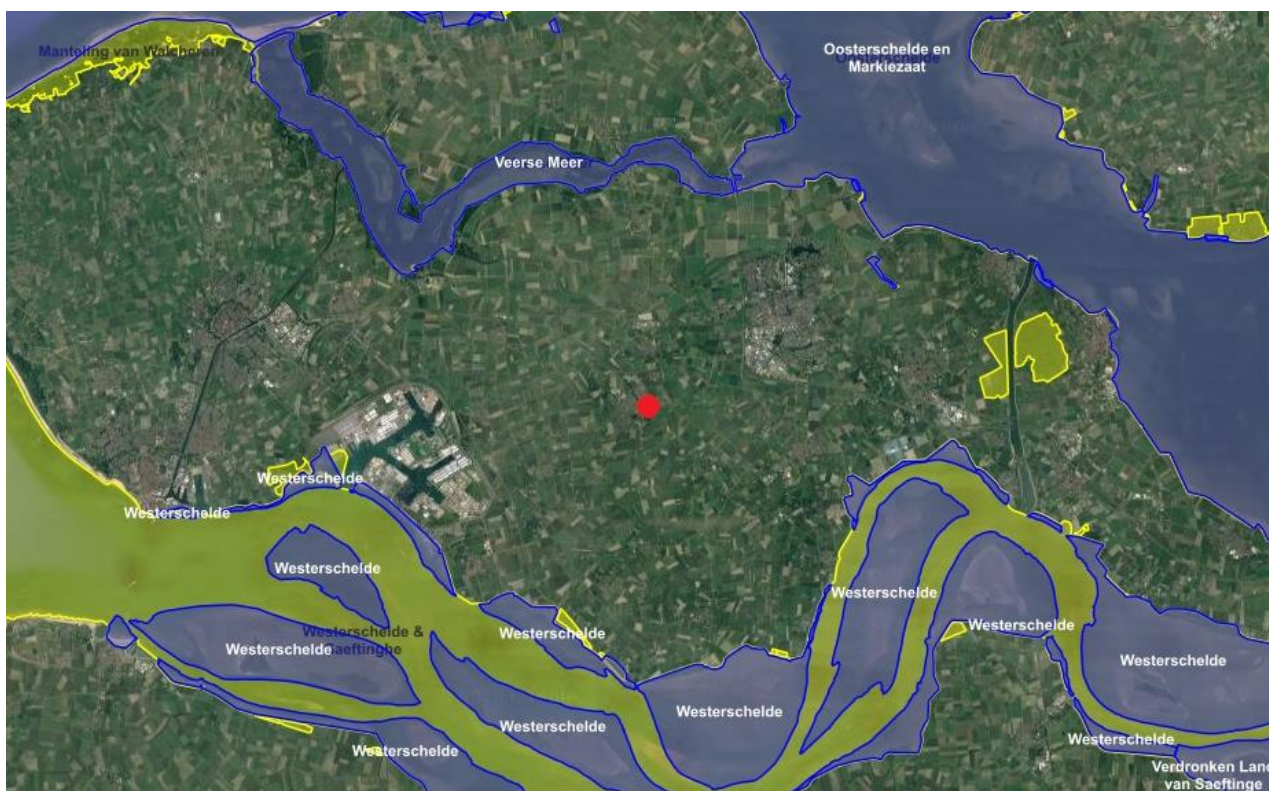

Figuur 4.1.6. Het terrein tussen de brandweerkazerne en het politiegebouw.

Het terrein tussen de brandweerkazerne en het politiegebouw in is vrijwel volledig beklinkerd (zie figuur 4.1.6); tussen dit terrein en de leegstaande woning staan drie exemplaren zwarte els. Aan de voorzijde van het politiebureau, aan de weg Stenevate, is een plantsoen aanwezig met planten als cotoneaster, klimop en Russische salie.

4.2 Natura 2000-gebieden

Natura 2000-gebied 'Westerschelde & Saeftinghe' is het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, op een afstand van 7,6 kilometer ten zuiden van het plangebied. Het plangebied ligt op 7,8 kilometer afstand van 'Veerse Meer' en op 8,2 kilometer van 'Oosterschelde'. Wetlands 'Westerschelde,' 'Veerse Meer' en 'Oosterschelde en Markiezaat' liggen op respectievelijk 7,6, 7,8 en 8,2 kilometer afstand van het plangebied. Overige Natura 2000-gebieden en Wetlands liggen op meer dan 10 kilometer afstand van het plangebied (zie figuur 4.2.).

Figuur 4.2. Ligging van het plangebied (rode stip) ten opzichte van Natura 2000-gebieden 'Westerschelde & Saeftinghe,' 'Veerse Meer' en 'Oosterschelde' (geel weergegeven) en Wetlands 'Westerschelde,' 'Veerse Meer' en 'Oosterschelde en Markiezaat' (blauw weergegeven).
Bron: www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/.

4.3 Natuurnetwerk Zeeland

Het Natuurnetwerk Zeeland (het Zeeuwse onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland) bevindt zich op circa 25 meter ten zuidoosten van het plangebied; achter het gemeentehuis. Het Natuurnetwerk Zeeland bestaat hier uit bestaande natuur van het beheertype 'Bloemrijk' (zie figuur 4.3).

Figuur 4.3. Ligging van het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van het Natuurnetwerk Zeeland (zie legenda). Bron: website Provincie Zeeland.

4.4 Overige beschermde gebieden

Het plangebied maakt geen deel uit van een Nationaal Landschap of overige beschermde natuurgebieden.

4.5 Beschermde planten en dieren

Vogels

Onder de onderste dakpannen van het – al jaren leegstaande – woonhuis werden meerdere oude huismusnesten aangetroffen; nesten van de huismus zijn jaarrond beschermd, maar aangezien tijdens het veldbezoek geen enkele huismus werd waargenomen, mag aangenomen worden dat dit oude, niet meer in gebruik zijnde nesten zijn. Onder de gevelpannen zijn kieren aanwezig (zie figuur 4.5.1) waar mogelijk gierwaluwen hun nest hebben of vleermuisverblijven aanwezig zijn. In een van de coniferen in de tuin werd daarnaast tijdens het veldbezoek een nest met een paartje Turkse tortel waargenomen.

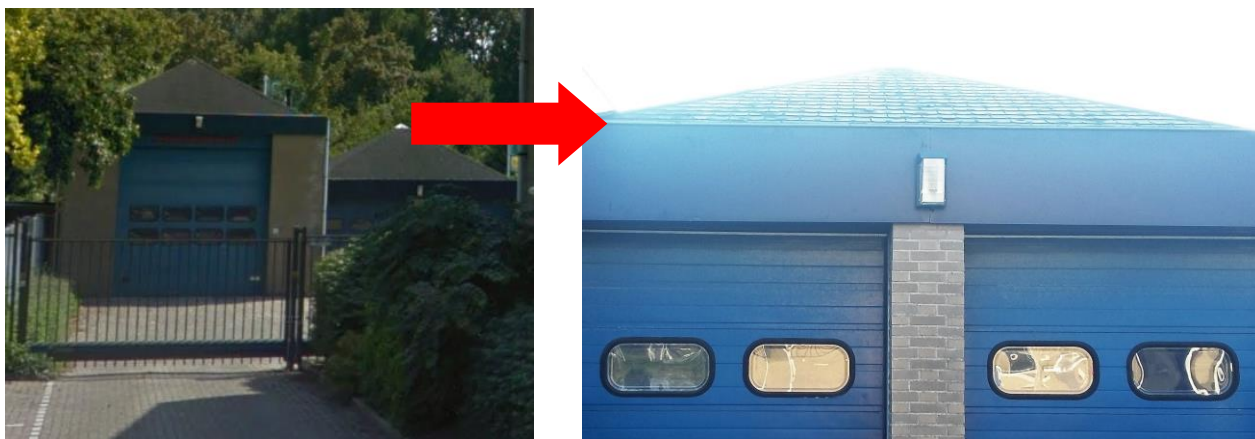
Figuur 4.5.1. Zijgevel van de woning met mogelijk vleermuisverblijven en gierwaluwnesten.

Het politiegebouw zelf heeft meerdere bitumen daken (zie grote foto voorzijde), die zijn afgewerkt met een nauw aansluitende daktrim. De bijgebouwen van het politiegebouw (zie figuur 4.1.6) hebben alle een plat dak. De metalen daktrimmen sluiten ook hier nauw aan op de gevels.

Het gebouw van de brandweerkazerne heeft 2 puntvormige daken, die zijn bekleed met een bitumen dak (zie figuren 4.5.2 en 4.5.3). De daktrimmen liggen nauw aansluitend op de muren, zodat hier geen vogelnesten (of vleermuisverblijven) zijn te verwachten. De fietsenstalling naast de brandweerkazerne (zie figuur 4.5.2) heeft een plat dak; hier komen geen vogelnesten voor.

Figuur 4.5.2. Fietsenstalling met plat dak naast het brandweerkazernegebouw.

Figuur 4.5.3. De 2 gebouwen van de brandweerkazerne (l., bron: Google Maps) en een detailfoto van een van de daken (r.).

In het plangebied zijn geen bomen met holtes waargenomen en ook geen jaarrond beschermde vogelnesten of overige strenger beschermde vogelnesten. Naast het waargenomen nest van de Turkse tortel, broeden er tijdens het broedseizoen hoogstwaarschijnlijk meer algemeen voorkomende vogels zoals de merel in de opgaande vegetaties in het plangebied.

Zoogdieren

In het plangebied zijn – zoals hierboven al vermeld - geen holle bomen aanwezig, met een mogelijk vleermuisverblijf. De leegstaande woning heeft enkele open stootvoegen laag boven de grond, zodat deze voor vleermuizen zeer moeilijk te bereiken zijn. Wel heeft de woning onder de gevelpannen meerdere kieren (zie figuur 4.5.1) waar mogelijk vleermuizen hun verblijf hebben. Daarnaast vertoont de voorgevel van de woning los voegwerk, zodat vleermuizen door de ontstane opening de spouwmuur kunnen bereiken (zie figuur 4.5.4).

Figuur 4.5.4. Loszittend voegwerk in de voorgevel van de leegstaande woning met mogelijk een vleermuisverblijf.

Figuur 4.5.5. Onder de gevelplaat van de garage is plastic aangebracht, zodat hieronder hier geen vleermuisverblijven aanwezig zijn.

De woning staat al enkele jaren leeg, maar wordt door de brandweer voor oefenwerkzaamheden met enige regelmaat gebruikt. De woning is tijdens het veldbezoek van binnen geïnspecteerd; hierbij werden geen sporen van dieren aangetroffen. In het raam aan de achterzijde van de garage zat een gat, zodat dieren hierdoor mogelijk in de garage kunnen komen. De garage is door het raam met een zaklamp geïnspecteerd en ook hier werden geen sporen van dieren aangetroffen. Onder de gevelplaten van de garage is plastic aangebracht (zie figuur 4.5.5), zodat hier geen plaats is voor vleermuisverblijven.

De twee gebouwen van de brandweerkazerne en de fietsenstalling hebben daken waar geen openingen zijn voor vleermuisverblijven (zie onder *Vogels*). De fietsenstalling is enkelwandig en de muren van de brandweerkazerne hebben geen open stootvoegen, zodat ook hier geen vleermuisverblijven aanwezig zijn. De – nog in gebruik zijnde brandweerkazerne – is tijdens het veldbezoek van binnen geïnspecteerd en hierbij werden geen uitwerpselen of andere sporen van dieren aangetroffen.

Het politiegebouw heeft enkele lage bijgebouwen met een plat dak (zie figuur 4.1.6). Deze bijgebouwen hebben ventilatieroosters, waar geen dieren door naar binnen kunnen. De bijgebouwen hebben open stootvoegen die alle zeer laag bij de grond zitten, zodat deze voor vleermuizen zeer moeilijk te bereiken zijn. Alleen in het hoofdgebouw van het politiebureau zijn er gevels met open stootvoegen boven de ramen (zie figuur 4.5.6), waardoor vleermuizen de spouw kunnen bereiken.

Het politiebureau, dat voor een groot deel nog in gebruik is, is tijdens het veldbezoek van binnen geïnspecteerd, maar hier werden geen sporen van dieren aangetroffen. Omdat er geen grote spleetvormige ruimten in de te slopen gebouwen aanwezig zijn, is het onwaarschijnlijk dat er massa-winterverblijven aanwezig zijn.

Figuur 4.5.6. Open stootvoegen (aangegeven met rode pijlen) boven de ramen van het politiegebouw, waardoor vleermuizen de spouw kunnen bereiken.

Mogelijk dient een aantal bomen in het plangebied als foerageergebied en vaste vliegroute voor vleermuizen; het gaat om de zwarte elzen naast het politiegebouw, die aansluiten op de twee rijen knotwilgen (zie figuur 4.1.4) naast het gemeentehuis. Zoals in figuur 1.1 goed is te zien, sluiten de rijen knotwilgen aan op de bomenrij langs Het Dijkje. Vaste vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen worden onder de Wet natuurbescherming als vaste voortplantings- of rustplaatsen gezien. Dassenburchten of sporen van dassen zijn afwezig.

Planten

In het plangebied zijn alleen algemene, niet beschermde planten waargenomen.

Amfibieën en andere soorten

In de meest zuidwestelijke hoek van het plangebied is een vijver aanwezig, die vrijwel volledig dichtgegroeid is met riet en overwoekerd is met braam en fluitenkruid (zie figuur 4.5.7). Tijdens het veldbezoek was het water in de vijver bevroren, zodat deze niet bemonsterd kon worden. Omdat de vijver sterk is dichtgegroeid is deze ongeschikt als voortplantingswater van strenger beschermde amfibieën. Daar komt bij dat een aantal van deze soorten (poelkikker, heikikker, kamsalamander) in dit deel van Nederland niet voorkomt.

Figuur 4.5.7. Dichtbegroeide vijver in de zuidwestelijke hoek van het plangebied.

Omdat de vijver vrijwel dichtgegroeid is, is het niet te verwachten dat bijzondere amfibieënsoorten er een vaste rust- en verblijfplaats hebben. Het is wel mogelijk dat enkele algemene amfibieënsoorten zich hierin voortplanten en de rest van het plangebied als landhabitat gebruiken (zie tabel 1). Reptielen zijn afwezig en andere soorten, die beschermd zijn onder de Wnb, zijn niet te verwachten in het plangebied. Tabel 4.5 geeft de beschermde soorten weer die (mogelijk) een vaste voortplantings- of rustplaats in het plangebied hebben.

Nederlandse naam en wetenschappelijke naam	Internationaal beschermde soorten	Overige beschermde soorten	Vogels met jaarrond beschermd nest
Aardmuis (<i>Microtus agrestis</i>)		X	
Bosmuis (<i>Apodemus sylvaticus</i>)		X	
Bosspitsmuis (<i>Sorex araneus</i>)		X	
Rosse woelmuis (<i>Clethrionomys glareolus</i>)		X	
Veldmuis (<i>Microtus arvalis</i>)		X	
Huisspitsmuis (<i>Crocidura russula</i>)		X	
Konijn (<i>Oryctolagus cuniculus</i>)		X	
Gewone pad (<i>Bufo bufo</i>)		X	
Bruine kikker (<i>Rana temporaria</i>)		X	
Bastaardkikker (<i>Pelophylax kl. Esculentus</i>)		X	
Grootoorvleermuis (<i>Plecotus auritus</i>)	X		
Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)	X		
Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	X		
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	X		
Gierzwaluw (<i>Apus apus</i>)			X

Tabel 4.5. (Potentieel) in het gebied voorkomende beschermde soorten. Het beschermingsregime van de soorten in de Wnb is eveneens weergegeven.

5. MOGELIJKE EFFECTEN OP BESCHERMDE NATUURWAARDEN

5.1 *Natura 2000*

Door de voorgenomen werkzaamheden kan verstoring door geluid en beweging optreden. Deze effecten zijn zeer lokaal; bovendien liggen de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden 'Westerschelde & Saeftinghe,' 'Veerse Meer' en 'Oosterschelde' op een afstand van respectievelijk 7,6, 7,8 en 8,2 kilometer van het plangebied.

Van de hierboven genoemde Natura 2000-gebieden is 'Westerschelde & Saeftinghe' opgenomen in de zogenaamde PAS (Programma Aanpak Stikstof), omdat er tenminste één stikstofgevoelig habitatype in voorkomt, dat te maken heeft met overbelasting door stikstof. De bouw van de nieuwe supermarkt zal waarschijnlijk niet leiden tot significant meer stikstofuitstoot, aangezien er nu ook allerlei verkeersbewegingen plaatsvinden met betrekking tot het politieggebouw en de brandweerkazerne. Er zijn daardoor naar verwachting geen negatieve effecten op bovengenoemde Natura 2000-gebieden.

5.2 *Natuurnetwerk Zeeland*

Het plangebied ligt op circa 25 meter afstand van het dichtstbijzijnde onderdeel van het Natuurnetwerk Zeeland, bestaande uit het bestaande natuur ('Bloemdijk'). De voorgenomen plannen hebben waarschijnlijk geen effecten op het Natuurnetwerk Zeeland.

5.3 *Beschermde planten en dieren*

Als gevolg van de werkzaamheden kunnen onderstaande effecten op beschermde flora en fauna optreden:

- Als het verwijderen van de vegetatie tijdens het broedseizoen wordt uitgevoerd, kunnen broedende vogels worden verstoord (hun jongen kunnen hierdoor te lang worden achtergelaten en eieren kunnen te lang niet worden bebroed) of vernietigd.
- Onder het dak van de te slopen woning bevinden zich mogelijk nesten van de gierzwaluw. Indien dit gebouw in het broedseizoen wordt gesloopt, kan dit leiden tot sterfte van jonge gierzwaluwen en/of hun eieren. Jaarrond kan de sloop van dit gebouw leiden tot het vernietigen van jaarrond beschermde vogelnesten.
- Bij de werkzaamheden kunnen vaste voortplantings- of rustplaatsen van algemene beschermde zoogdieren en amfibieën worden aangetast. Individuen kunnen hierbij worden verwond of gedood.
- Het dempen van de vijver in de zuidwestelijke punt van het plangebied om plaats te maken voor parkeerplaatsen, kan resulteren in verstoren en/of vernietigen van individuen en/of hollen van algemene zoogdieren, amfibieën en vissen.
- De te kappen zwarte elzen en rijen knotwilgen in het plangebied fungeren mogelijk als foerageergebied en vaste vliegroute van vleermuizen. Belangrijke foerageergebieden en vaste vliegroutes worden onder de Wnb beschouwd als een voortplantingsplaats en rustplaats (Ministerie van Economische zaken, 2016).
- Onder het dak en in de spouwen van de te slopen woning en van het politiebureau zijn mogelijk vleermuisverblijven aanwezig. Bij de sloop worden deze voortplantingsplaatsen en rustplaatsen vernietigd. Vleermuizen kunnen hierbij worden verstoord, verwond of gedood.

In tabel 5.3 zijn de mogelijke overtredingen van de verbodsbepalingen van de Wnb weergegeven. In hoofdstuk 6 wordt uitgelegd hoe deze overtredingen kunnen worden voorkomen.

Soort	Beschermings regime Wnb	Art. 3.1 lid 1	Art. 3.1 lid 2	Art. 3.5 lid 1	Art. 3.5 lid 2	Art. 3.5 lid 3	Art. 3.5 lid 4	Art. 3.10 lid 1
Algemene in opgaande vegetaties broedende vogels	Vogels	X	X					
Gierzwaluw	Jaarrond beschermde vogelnesten	X	X					
Vleermuizen	Internationaal beschermde soorten			X	X		X	
Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën	Overige soorten							X

Tabel 5.3. Mogelijke overtredingen van algemene verbodsbepalingen van de Wnb. Zie bijlage 1 voor een verklaring van de beschermingscategorieën en een overzicht van alle verbodsbepalingen.

Artikel 3.1 (m.b.t. Vogels)

- lid 1: het opzettelijk doden en vangen van vogels
- lid 2: het opzettelijk vernielen en beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren en het wegnemen van nesten

Artikel 3.5 (m.b.t. Internationaal beschermde soorten):

- lid 1: het opzettelijk doden of vangen van habitatsoorten
- lid 2: het opzettelijk verstoren van habitatsoorten
- lid 3: het opzettelijk vernielen en rapen van eieren van habitatsoorten
- lid 4: het beschadigen en vernielen van de voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van habitatsoorten

Artikel 3.10 lid 1 (m.b.t. A-soorten): het is verboden

- (a) in het wild levende A-soorten opzettelijk te doden of te vangen;
 - (b) de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de A-soorten opzettelijk te beschadigen of te vernielen; en
- De onder (a) en (b) genoemde verboden zijn niet van toepassing op de bos-, huisspits- en veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende ervan of roerende zaken bevinden (artikel 3.10 lid 3 Wnb).

6. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

6.1 *Natura 2000*

Omdat de plannen waarschijnlijk geen effect op de natuurwaarden in Natura 2000-gebieden zullen hebben, is er geen vergunning nodig op grond van de Wnb.

6.2 *Natuurnetwerk Zeeland*

Omdat er geen negatieve effecten op het Natuurnetwerk Zeeland zijn te verwachten, zijn er op dit punt geen bezwaren vanuit het provinciale natuurbeleid.

6.3 *Beschermde planten en dieren*

Algemeen voorkomende vogels

In de bomen en opgaande vegetatie komen in het broedseizoen mogelijk beschermde vogelnesten voor. Het gaat om vogels waarvan het nest niet jaarrond wordt beschermd en waarvoor geen omgevingscheck nodig is. Doden en vernielen van broedvogels/eieren/jongen moet worden voorkomen door de rooiwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren (buiten de periode 15 maart – 15 juli). Door naleving van deze mitigerende maatregel worden ten aanzien van vogels geen overtredingen van de Wnb begaan.

Gierzwaluw: aanvullend onderzoek

De woning bevat mogelijk gierzwaluwnesten. Omdat gierzwaluwnesten jaarrond streng beschermd zijn, dient hun voorkomen conform het Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12, 2017a) te worden onderzocht. Hierbij wordt uitgegaan van 3 avondbezoeken in de periode 1 juni – 15 juli. Volgens het Kennisdocument is de afwezigheid van broedende gierzwaluwen namelijk voldoende aannemelijk gemaakt als er geen waarnemingen zijn verricht die duiden op de aanwezigheid van een nest na:

- minimaal 3 inventarisatiemomenten met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen
- waarvan minimaal 1 inventarisatie tussen 20 juni en 7 juli (jongen aanwezig)
- tussen 2 uur voor zonsondergang tot zonsondergang
- tijdens goede (droge) weersomstandigheden.

Pas nadat het gierzwaluwonderzoek is afgerond, mag worden begonnen met de sloopwerkzaamheden van de woning. Indien blijkt dat er gierzwaluwnesten aanwezig zijn, dient de functionaliteit daarvan te worden gewaarborgd. Dit houdt in dat er buiten de broedtijd van de gierzwaluw wordt gesloopt (zodat er geen gierzwaluwen, hun eieren of jongen worden gedood) en dat er vooraf nieuwe nestlocaties gecreëerd worden.

Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën

In het plangebied komen mogelijk zoogdieren en amfibieën voor, die onder de Wnb zijn beschermd. Het gaat om algemeen voorkomende soorten (zogenaamde A-soorten), waarvoor in de provincie Zeeland een algemene vrijstelling geldt in geval van ruimtelijke ontwikkeling en beheer en onderhoud. Dit houdt in dat deze soorten verstoord mogen worden, zonder dat daar vooraf een ontheffing voor is verkregen. Wel geldt altijd de Zorgplicht (artikel 1.11 Wnb): deze houdt in dat nadelige gevolgen voor dieren en planten altijd zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. Om aan de algemene zorgplicht te voldoen, moeten tijdens het werk aangetroffen dieren zo snel mogelijk naar een aangrenzende locatie buiten het plangebied worden verplaatst.

Vleermuizen: aanvullend onderzoek naar verblijven en vliegroute/foerageergebied

Onder het dak en in de spouwen van de woning en het politiegebouw zijn mogelijk vleermuisverblijven aanwezig. Het slopen van deze gebouwen kan leiden tot verstoring of vernietiging van vleermuizen en hun verblijven. Omdat alle vleermuissoorten streng zijn beschermd, dient het voorkomen van dergelijke verblijven conform het vleermuisprotocol (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus en Zoogdierverseniging, 2017) te worden onderzocht. Volgens het vleermuisprotocol zijn daartoe 4 onderzoeksronden nodig:

- 2 rondes (2 avonden) onderzoek met batdetectors in de kraamtijd (periode 15 mei – 15 juli, waarbij er minimaal 30 dagen zit tussen de twee bezoeken);
- 2 rondes (1 avond en 1 ochtend) onderzoek met batdetectors in de paartijd (15 augustus – 1 oktober, waarbij er minimaal 20 dagen zit tussen de twee bezoeken).

Indien blijkt dat er vleermuisverblijven aanwezig zijn, dient de functionaliteit daarvan te worden gewaarborgd. Dit houdt in dat er op aangepaste wijze wordt gesloopt (zodat er geen vleermuizen worden gedood) en dat er nieuwe vleermuisverblijven gecreëerd moeten worden. Gewone dwergvleermuizen hebben de tijd nodig om aan nieuwe verblijfplaatsen te wennen. Gedurende deze gewenningsperiode moet zowel de oorspronkelijke situatie als de nieuw aangebrachte vervangende voorzieningen beiden aanwezig zijn (BIJ12, 2017b).

Mogelijk dient een aantal bomen in het plangebied als foerageergebied en vaste vliegroute voor vleermuizen; het gaat om de zwarte elzen naast het politiegebouw, die aansluiten op de twee rijen knotwilgen naast het gemeentehuis (die weer aansluiten op de bomenrijen langs de weg Het Dijkje). Omdat vleermuizen internationaal zijn beschermd en hun vaste vliegroutes en belangrijke foerageergebieden als een vaste voortplantings- en rustplaats worden gezien, dient de functie van deze bomen te worden onderzocht. Volgens het vleermuisprotocol zijn daartoe 2 onderzoeksronden nodig: 2 ronden onderzoek met batdetectors in de periode 15 april tot 1 oktober, met 8 weken tussentijd. Indien blijkt dat in het plangebied een belangrijk foerageergebied/vaste vliegroute aanwezig is, dan dient er een ontheffing op de Wnb te worden aangevraagd.

LITERATUUR

- BIJ12. 2017a. Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*. Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12. 2017b. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.
- Ministerie van Economische Zaken, 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.
- Provinciale Staten van Zeeland, 2016. Verordening Wet natuurbescherming Zeeland 2017. Link: http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Zeeland/423608/423608_1.html.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging, 2017. Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl.

BIJLAGE 1. Toelichting per beschermingsregime

Vogels

Verbodsbepalingen en afwijkingsmogelijkheden

Het beschermingsregime voor vogels is neergelegd in de artikelen 3.1 tot en met 3.4 van de Wnb. Deze bepalingen gelden voor alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Op grond van de artikelen 3.1 en 3.2 gelden voor deze vogels de volgende verboden:

- het opzettelijk doden en vangen van vogels (artikel 3.1 lid 1 Wnb)
- het opzettelijk vernielen en beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren en het wegnemen van nesten (artikel 3.1 lid 2 Wnb)
- het rapen en houden van eieren (artikel 3.1 lid 3 Wnb)
- het opzettelijk storen van vogels indien dit van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (artikel 3.1 lid 4 en 5 Wnb)
- het verkopen, vervoeren voor verkoop, onder zich hebben voor verkoop of ten verkoop aanbieden van (gemakkelijk herkenbare delen of producten van) dode of levende vogels (artikel 3.2 lid 1 Wnb)
- het, anders dan voor verkoop, houden en vervoeren van (gemakkelijk herkenbare delen of producten van) dode of levende vogels (artikel 3.2 lid 6 Wnb)
- het, voor zover bij of krachtens de Wnb toegestaan, vangen of doden van vogels met – kort gezegd – verboden middelen en het achtervolgen met behulp van in de Vogelrichtlijn genoemde vervoermiddelen overeenkomstig de in de Vogelrichtlijn omschreven wijze (artikel 3.4 lid 1 Wnb).

Het beschermingsregime gaat uit van het ‘nee, tenzij-principe’. Dit betekent dat de genoemde schadelijke handelingen verboden zijn, tenzij het bevoegd gezag een afwijking van het verbod toestaat. Die toestemming kan worden verleend door middel van een ontheffing of vrijstelling.

Criteria voor ontheffing of vrijstelling

Gedeputeerde staten (‘GS’) kunnen van vrijwel alle hierboven omschreven verboden ontheffing verlenen. Provinciale staten (‘PS’) kunnen daarnaast bij verordening vrijstelling verlenen van deze verboden. Voor een paar specifieke verboden is de minister van Economische Zaken (de ‘minister’) het bevoegd gezag, namelijk de verboden die zien op de verkoop en het vervoer van vogels. Indien een afwijking van een verbodsbepaling wordt toegestaan, moet daarbij in ieder geval worden bepaald op welke soort de afwijking betrekking heeft, welke middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden zijn toegestaan en welke voorwaarden gelden ter beperking van de risico's en met betrekking tot het tijdstip en de plaats van de handeling. Daarnaast moet voor de verlening van een ontheffing of vrijstelling aan een aantal cumulatieve criteria zijn voldaan. Dit betekent dat er:

- geen andere bevredigende oplossing mag bestaan,
- de maatregelen niet mogen leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort en
- de ontheffing nodig is in verband met één van de volgende zes gronden:
 - het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - ter bescherming van flora of fauna;
 - voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten of voor de daarmee samenhangende teelt; of
 - om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Internationaal beschermde soorten

Deze soorten worden in de praktijk vaak aangeduid als de 'strikt beschermde soorten', omdat voor deze soorten alleen onder strikte voorwaarden ontheffing van een verbodsbepaling kan worden verkregen. Bekende voorbeelden van habitatsoorten zijn de drijvende waterweegbree, de rugstreeppad en de zandhagedis.

Verbodsbepalingen

De belangrijkste verboden uit de Wnb zijn:

- het opzettelijk doden of vangen van habitatsoorten (artikel 3.5 lid 1 Wnb)
- het opzettelijk verstoren van habitatsoorten (artikel 3.5 lid 2 Wnb)
- het opzettelijk vernielen en rapen van eieren van habitatsoorten (artikel 3.5 lid 3 Wnb)
- het beschadigen en vernielen van de voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van habitatsoorten (artikel 3.5 lid 4 Wnb)
- het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen en vernielen van habitatsoorten (artikel 3.5 lid 5 Wnb)
- het, anders dan voor verkoop, onder zich hebben of vervoeren van habitatsoorten (artikel 3.6 I lid 2 Wnb).

Criteria voor ontheffing of vrijstelling

Gedeputeerde Staten kunnen van deze verboden ontheffing verlenen en Provinciale Staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van deze verboden (artikel 3.8 lid 2 en 3.9 lid 2 Wnb). Er is een aantal (cumulatieve) criteria (opgesomd in artikel 3.8 lid 5 Wnb) om ontheffing of vrijstelling te kunnen verlenen; deze worden slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat (alternatieventoets);
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan;
- de ontheffing of vrijstelling nodig is:
 - in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten; of
 - om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Overige beschermde soorten

Dit aanvullende beschermingsregime vloeit niet voort uit Europese wet- of regelgeving en beschermt alleen de in het wild levende diersoorten die worden genoemd in onderdeel A van de bijlage bij de Wnb. Voorbeelden zijn de hermelijn en de wezel ('A-soorten'). Daarnaast worden vaatplanten beschermd van de soorten die worden genoemd in onderdeel B in de bijlage bij de Wnb, zoals de akkerboterbloem en de muurbloem ('B-soorten'). Uit de wetsgeschiedenis is gebleken dat het nodig is om deze soorten bij wet aan te wijzen, omdat zij niet voldoende worden beschermd door enkel de zorgplicht. Het gaat daarbij in het bijzonder om soorten die in Nederland in hun voortbestaan worden bedreigd. Op de bijlagen zijn dan ook bijvoorbeeld de Rode Lijst-soorten aangewezen.

Verboden handelingen

Het is verboden op grond van artikel 3.10 lid 1 Wnb:

- (a) in het wild levende A-soorten opzettelijk te doden of te vangen;
- (b) de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de A-soorten opzettelijk te beschadigen of te vernielen en
- (c) B-soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

De onder (a) en (b) genoemde verboden zijn niet van toepassing op de bos-, huisspits- en veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende ervan of roerende zaken bevinden (artikel 3.10 lid 3 Wnb). Voor deze overige soorten gelden dus minder verboden dan voor de strikt beschermde soorten. Zo is bijvoorbeeld het (opzettelijk) verstoren van soorten niet verboden.

Ruimere afwijkingsmogelijkheden

Voor de overige soorten gelden bovendien ruimere afwijkingsmogelijkheden dan voor de strikt beschermde soorten. Artikel 3.8 Wnb (dat de afwijkingsmogelijkheden voor Habitatsoorten bepaalt) is grotendeels van overeenkomstige toepassing op de overige soorten. Dit betekent dat een ontheffing of vrijstelling slechts wordt verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat (alternatieventoets);
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan;
- de ontheffing of vrijstelling nodig is:
 - in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten; of
 - om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Anders dan voor Habitatsoorten, kan voor de overige soorten ook ontheffing of vrijstelling worden verleend als dit noodzakelijk is (artikel 3.8 lid 2):

- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
- ten behoeve van het algemeen belang.

Overzicht verbodsbepalingen Wet natuurbescherming (Ministerie van Economische Zaken, 2016)

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttwortelen of te vernielen